

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
în componența completului de judecată:
președinte
judecători

Anatolie Țurcan
Boris Talpă
Ghenadie Eremciuc

judecând, fără citarea părților, recursul declarat împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022, de către avocatul Victor Panțîru în numele inculpatului

Voicicovschi Sergiu XXXXX, născut la
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.02.2017 – 26.12.2018;
Instanța de apel: 18.01.2019 - 20.06.2019;
02.03.2020-29.06.2022;
Instanța de recurs: 28.10.2019 – 21.01.2020;
17.10.2022- 18.10.2023.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Rezina din 26 decembrie 2018, Voicicovschi Sergiu a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, pe motivul lipsei în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Voicicovschi Sergiu este învinuit de faptul că la 14 octombrie 2016, aproximativ la ora 14.50, deplasându-se la volanul automobilului de marcă „XXXXX” cu numărul de înmatriculare XXXXX, pe traseul XXXXX, km 20 +/- 400m, în apropierea sat. XXXXX, neținând cont de faptul că „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră”, „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și „în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea”, încălcând astfel prevederile pct. 45 alin. (1), (2) și pct. 49 al Regulamentului circulației rutiere al RM, în rezultat la ce, a

comis tamponare cu un transport hipomobil care preselecta direcția de deplasare spre stânga, condus de către cet. Deleu Serghei, în care se afla și cet. Duca Serafim. Ca urmare a accidentului în traficul rutier creat, Duca Serafim a primit conform raportului de expertiză medico-legală nr. 264/D din 09.12.2016 vătămări corporale grave sub formă de fractură liniară a osului temporal stâng și a osului occipital, traumatism cranio-cerebral manifestat prin contuzie cerebrală, fractură pertohanterică a femurului stâng.

Fapta inculpatului a fost calificată de acuzatorul de stat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) din Codul penal.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul în Procuratura r-nului Rezina, Ion Bernaz, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Voicicovschi Sergiu să fie recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 1 an, în temeiul art. 90 Cod penal.

În motivarea apelului a invocat că:

- vinovăția inculpatului este demonstrată pe deplin prin probele administrate în ședința de judecată, inclusiv declarațiile părții vătămate Duca Serafim; declarațiile martorului Deleu Serghei; raportul de expertiză medico-legală nr. 264/D din 09.12.2016; procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 14.10.2016 și recipisele din 18.11.2016 și 20.11.2016, prin care partea vătămată Duca Serafim a confirmat primirea sumei de 13.000 lei de la Voicicovschi Sergiu și martorul Deleu Serghei, a confirmat că a primit bani de la Voicicovschi Sergiu, procurându-și alt cal.

- urma să fie dată o apreciere critică declarațiilor inculpatului și ale martorului Ceban Pavel, precum că până la accident, căruța se deplasa în totalitate pe acostament și nu pe banda de circulație a drumului, motiv pentru care aceasta nu a fost apreciată de către Voicicovschi Sergiu ca obstacol, or, acostamentul nu are așa o lățime mare pentru a încăpea toată căruța, fiindcă, pe partea dreaptă a carosabilului, pe acostament era parapetul, fapt reflectat în procesul-verbal de cercetare la fața locului și foto-tabelul din care rezultă că căruța se deplasa și pe o parte din carosabil, dar oricum se deplasa pe drum public cu prioritate care are două benzi de circulație, câte una în fiecare sens, fiind delimitate benzile prin linia lată, continuă, care nu permite depășirea și care era sub acțiunea indicatorului rutier de avertizare 1.7.3. – intersecție cu drum fără prioritate, iar conform prevederilor pct. 26.1. din Regulament – indicatoarele de avertizare atenționează participanții la trafic asupra existenței unui pericol pe drum, indicându-le și natura acestuia, iar deplasarea pe acest sector de drum necesită luarea măsurilor corespunzătoare situației rutiere.

- fiind în zona de acțiune a indicatorului rutier 1.7.3., conducătorul auto Voicicovschi Sergiu urma să se asigure, să manifeste prudență și să reducă viteza chiar până la oprire, fiindcă pe banda lui de deplasare circula un vehicul cu tracțiune animală, a cărui viteză de deplasare este mică, iar el urma să prevadă că acesta ar putea/dori să facă manevra la stânga, cum s-a și întâmplat, iar situația respectivă nu-i permitea depășirea, din care motiv el trebuia să frâneze chiar până la oprire pentru a evita accidentul rutier.

- faptul că căruțașul Deleu Serghei se afla în stare de ebrietate alcoolică și a mai admis și încălcarea prevederilor pct. 110.4, lit. b) din Regulament, potrivit cărui conducătorului de vehicul cu tracțiune animală îi este interzis să schimbe direcția de mers fără a semnaliza cu brațul și a se asigura că din față sau din spate nu circulă vehicule cărora le poate pune în pericol siguranța deplasării, urmași a fi apreciate de instanța de judecată ca circumstanțe care ar atenua vina conducătorului auto Voicicovschi Sergiu și nicidecum ca circumstanțe ce ar exclude vina lui în producerea accidentului rutier, cu plasarea în exclusivitate a responsabilității în producerea accidentului rutier pe umerii căruțașului Deleu Serghei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2019, a fost respins apelul declarat, ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat în privința nevinovăției inculpatului Voicicovschi Sergiu, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Nici una dintre probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă existența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate lui.

Astfel, instanța de apel, în urma analizei și aprecierii declarațiilor părții vătămate, martorilor și ale inculpatului, dar și cumulul de probe scrise, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, le-a apreciat ca fiind corespunzătoare adevărului, care indică la circumstanțele accidentului rutier, însă, din acestea ne se atestă că acțiunile comise de inculpatul Voicicovschi Sergiu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

În continuare, instanța de apel a relevat că acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar dovedi în sarcina inculpatului ca parte a laturii subiective a infracțiunii incriminate imprudență, și implicit - nici vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, or acuzatorul de stat s-a limitat în a expune aceleași probe și circumstanțe care au fost soluționate corespunzător de instanța de fond.

A reținut instanța de apel că atât inculpatul Voicicovschi Sergiu, conducător al automobilului cât și căruțașul Deleu Serghei, în egală măsură aveau calitatea de conducător la trafic.

Iar potrivit schiței accidentului, pe sectorul de drum unde s-a produs accidentul, carosabilul este constituit din două benzi de circulație, delimitate cu marcaj continuu, întrerupt nemijlocit în zona intersecției, *fiecare bandă având lățimea de 3,62 m. iar distanța de la linia de marcaj continuu din dreapta benzii de deplasare a automobilului condus de inculpat până la bara de protecție, incluzând acostamentul era de cca 3m.*

În continuare, instanța de apel a reținut că potrivit depozițiilor căruțașului, martorul Deleu Serghei, *acesta până la momentul efectuării manevrei de virare la stânga, s-a deplasat pe acostament, pe partea dreaptă.* Atât din declarațiile sale cât și din a tuturor celorlalte persoane audiate în proces, Deleu Serghei, înainte de a efectua manevra de virare la stânga, *nu a semnalizat cu brațul sau în alt mod, exteriorizând-și intenția de a efectua manevra respectivă.* De fapt, acest lucru reiese

și din declarațiile martorului Ceban Pavel, care este o persoană neutră, declarațiile sale instanța apreciindu-le drept unele obiective. Astfel, *inculpatul, aflându-se la conducerea automobilului, nu a avut cum să prevadă faptul că Deleu Serghei, căruțașul, v-a efectua manevra de intersectare a benzii sale de circulație și prin urmare - să se asigure din timp.*

În acest context, instanța de apel a stabilit că în temeiul prevederilor pct.4 din Regulament, *inculpatul avea dreptul să creadă și să conteze pe faptul că și căruțașul va respecta cerințele Regulamentului, or ultimul la fel avea calitatea de participant la traficul rutier, în sarcina acestuia fiind impuse respectarea obligațiilor expuse în Regulamentul circulației rutiere.*

Astfel, instanța de apel a reținut că Voicicovschi Sergiu nu avea obligația de a considera căruța condusă de Deleu Serghei ca fiind un obstacol care, eventual l-ar fi pus în fața obligației prevăzute de pct.45 din Regulament potrivit căruia în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.

Cu referire la pct. 49 din Regulamentul circulației rutiere, din care rezultă că în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, instanța de apel a statuat că în speță *nu au fost identificate careva circumstanțe din care s-ar stabili indubitabil că Voicicovschi Sergiu a încălcat această prevedere, or din declarațiile tuturor persoanelor audiate și cercetate în ședința instanței de fond, cât și în ședința instanței de apel s-a stabilit indubitabil că căruța nu se deplasa pe banda de circulație în fața automobilului condus de inculpat ci pe acostament, de unde, fără să se asigure și să semnalizeze, a efectuat manevra bruscă de virare, intrând în câmpul de acțiune a automobilului condus de inculpat.*

Respectiv, instanța de apel a reținut că argumentele procurorului în partea invocării că inculpatul ar fi încălcat Regulamentul circulației rutiere nu și-au găsit confirmare în procesul de judecată.

Totodată, instanța de apel a notat că față de inculpat nu era valabilă nici măcar obligația prevăzută de pct. 46 lit. a), b), c), din Regulament potrivit căruia conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și, în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazurile în care se deplasează pe lângă copii, persoane de vârstă înaintată, precum și persoane cu semne evidente de dizabilitate, microbuze și autobuze în staționare, semnalizate prin semnul distinctiv 5 (anexa nr. 6) sau vehicule de rută oprite în stații.

Instanța de apel a apreciat declarațiile martorului Deleu Serghei că, mașina inculpatului a tamponat căruța condusă de el în roata din stânga din spate, lăsând de înțeles că el fie era antrenat lângă axa drumului spre virare, fie deja finalizează manevra de virare ca fiind declarative și ne probate, menționând că din declarațiile inculpatului cât și ale martorului Ceban Pavel, dar și însăși partea vătămată se confirmă faptul că lovitura a aut loc în roata din față a căruței și în cal, mijlocul loviturii fiind între cal și căruță, iar potrivit schiței accidentului rutier se atestă că după accident, automobilul condus de inculpatul Voicicovschi Sergiu a rămas poziționat pe banda sa de circulație, paralel axei drumului, lângă aceasta.

Astfel, raportând circumstanțele constatate în prezenta cauză de către prima instanță la prevederile legii penale și celei procesual penale, instanța de apel a conchis că de către procuror nu au fost prezentate probe plauzibile, utile, suficiente, pertinente și concludente, ce ar demonstra cu certitudine vinovăția inculpatului Voicicovschi Sergiu, motiv pentru care se impune concluzia că acțiunile lui Voicicovschi Sergiu nu denotă săvârșirea infracțiunii incriminate fapt care atrage necesitatea achitării sale deoarece nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute în art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal al Republicii Moldova, atât sub aspect de latură obiectivă, dar și sub aspect de latură subiectivă

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că:

- instanța de apel urma să se expună asupra fiecărei probe aduse în susținerea învinuirii și puse la baza deciziei de achitare, fapt care nu a avut loc, fiind efectuată o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor indicate în apel și nu a luat măsurile necesare pentru cercetarea și aprecierea probelor la justa lor valoare;

- soluția de achitare a inculpatului a fost generată de o interpretare eronată atât a celor relatate de persoanele audiate în instanțe, cât și a normelor dreptului material;

- în urma audierii declarațiilor părții vătămate Serafim Duca, martorului Deleu Serghei, cercetării procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier, schiței și foto-tabelului, instanțele urmau să dea o apreciere critică declarațiilor inculpatului cât și ale martorului apărării Pavel Ceban, precum că căruța se deplasa, până la accident, în totalitate, pe acostament și nu pe banda de circulație a drumului, motiv pentru care, aceasta nu a fost apreciată ca obstacol, sau participant la traficul rutier;

- potrivit celor stabilite la fața locului, acostamentul nu putea avea o așa mare lățime ca să încapă toată căruța, fiindcă, pe partea dreaptă a carosabilului, pe acostament este parapetul, fapt reflectat în procesul – verbal de cercetare la fața locului, în foto-tabelul, de unde ar rezulta că căruța se deplasa și pe o parte din carosabil, dar oricum se deplasa pe drum public cu prioritate;

- porțiunea respectivă de drum cu prioritate, unde a avut loc accidentul rutier, are două benzi de circulație, câte una în fiecare sens, fiind delimitate benzile prin linia lată, continuă, ceea ce nu permite depășirea. La fel, această porțiune de drum era sub acțiunea indicatorului rutier de avertizare 1.7.3. (intersecție cu drum fără prioritate) și fiind în zona de acțiune a indicatorului rutier **1.7.3** conducătorul auto Voicicovschi Sergiu urma să se asigure, fiindcă a fost avertizat, prin ce a manifestat imprudență și trebuia să reducă viteza chiar până la oprire fiindcă pe banda lui de deplasare circula un vehicul cu tracțiune animală, a cărui viteză de deplasare este mică, iar el urma să prevadă că acesta ar putea / dori să facă manevra la stânga, cum s-a și întâmplat, iar situația rutieră respectivă nu-i permitea depășirea, din care motiv el trebuia să frâneze chiar până la oprire pentru a evita accidentul rutier;

- instanțele au invocat că până la momentul efectuării virării căruța se deplasa pe acostament pe partea dreaptă și brusc a efectuat manevra de virare, însă instanța de fond și de apel nu au ținut cont că impactul a avut loc la mijlocul carosabilului, care conform schiței accidentului se află la circa **6,57** m. de la acostament, prin urmare, pentru a parcurge această distanță, căruța avea nevoie de o perioadă anumită de timp, iar în situația în care inculpatul se deplasa în spatele căruței, care se prezintă de asemenea ca unitate de transport și participant la trafic, anume inculpatul avea acea obligație impusă de lege de a: reduce viteza pentru a menține distanța față de transportul care se deplasa în față; a ține cont de faptul că în intersecții este interzisă depășirea, mai mult ca atât că prin schița accidentului rutier se dovedește că la fața locului este prezentă linia continuă ce nu permite ieșirea pe banda opusă;

- însuși inculpatul Voicicovschi Sergiu, a declarat că "nici nu s-a gândit că căruța poate vira la stânga", ceea ce dovedește că inculpatul ca subiect și participant la trafic nu a manifestat acea dexteritate în conducere și nu a prevăzut acea situație rutieră în baza căreia ar fi evitat accidentul;

- urmau a fi reținute și declarațiile părții vătămate Duca Serafim în care a indicat că „căruțașul a început manevra spre stânga asigurându-se că din față nu vine nici un mijloc de transport” cât și declarațiile martorului Deleu Serghei care a indicat că „el s-a asigurat și din față și spate nu venea nici un mijloc de transport și a început a preselecta direcția de mers spre stânga”, însă instanțele nu au motivat în baza căror raționamente au apreciat critic declarațiile acestora;

- circumstanțele stabilite în ședința de judecată, precum că Deleu Serghei se afla în stare de ebrietate alcoolică și a mai admis încălcarea prevederilor art. 110.4. lit. b) din Regulament, urmau a fi apreciate ca circumstanțe ce ar atenua vina conducătorului auto Voicicovschi Sergiu și nu ca circumstanțe ce ar exclude vina lui în producerea accidentului rutier, plasând în exclusivitate responsabilitatea în producerea accidentului pe umerii căruțașului Deleu Serghei;

- recurentul mai menționează că în instanța de apel a atras atenția și la personalitatea inculpatului Voicicovschi Sergiu, care potrivit cazierului contravențional se caracterizează ca fiind un conducător nedisciplinat și predispus spre comiterea încălcărilor Regulamentului circulației Rutiere, dintre care – 3 pentru depășirea limitei de viteză și 1 – pentru nerespectarea indicatorului de prioritate, însă instanța de apel a repetat eroarea admisă și de prima instanță, menținând soluția de achitare fără a da o apreciere corectă și justă cumulului de probe cercetate în prezenta cauză.

6. Prin decizia Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21ianuarie 2020, a fost admis recursul ordinar declara de către procuror, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Instanța de recurs a statuat că:

- instanța de apel nu a analizat punctual criticile invocate de procuror, ci s-a limitat doar la expunerea unor fraze generale preluate din sentință privind nevinovăția lui Voicicovschi Sergiu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în acest sens menționând că: „, *având în vedere faptul, că de către procuror nu au fost prezentate probe plauzibile, utile, suficiente, pertinente și concludente, ce ar demonstra cu certitudine vinovăția inculpatului Voicicovschi Sergiu, se impune concluzia că acțiunile lui Voicicovschi Sergiu nu denotă*

săvârșirea infracțiunii incriminate, fapt care atrage necesitatea achitării sale deoarece nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute în art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal al Republicii Moldova, atât sub aspect de latură obiectivă, dar și sub aspect de latură subiectivă”;

- fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de procuror prin formularea unui răspuns la fiecare argument al apelantului, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora;

- este nejustificată constatarea instanței de apel întru menținerea soluției de achitare a instanței de fond, precum că căruțașul Deleu Serghei era în stare de ebrietate și că nu ar fi semnalizat cu brațul sau în alt mod intenția de a vira la stânga și că acesta se deplasa în totalitate pe acostament și vehiculul cu tracțiune animală nu constituia un obstacol pentru conducătorul automobilului, or, concluziile respective instanța de apel și le-a format fără a da apreciere din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității tuturor probelor prezentate de acuzare, inclusiv procesului verbal de cercetare la fața locului și foto-tabelului, schiței accidentului rutier cât și declarațiilor inculpatului că înaintea sa era căruța și a întretăiat banda de circulație, însă el nici nu s-a gândit că aceasta poate vira la stânga;

- instanța de apel la examinarea cauzei nu a cercetat probele prezentate de către partea acuzării sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de acuzare și astfel nu a soluționat fondul apelului declarat;

- pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea probelor, iar motivarea instanței de apel că „...analizând și apreciind declarațiile părții vătămate și ale martorului Deleu Serghei, dar și sistemul de acte și documente invocate de procuror în vederea susținerii învinuirii, [...] le apreciază ca fiind corespunzătoare adevărului, care indică la circumstanțele accidentului rutier, însă, din aceste probe ne se atestă că acțiunile comise de inculpatul Voicicovschi Sergiu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al Republicii Moldova.”, este una generală și superficială;

- au fost încălcate prevederile art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, care stipulează expres că, partea descriptivă a hotărârii de achitare trebuie să cuprindă: 1) indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată; 2) descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022 a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia Voicicovschi Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1(unu) ani. În conformitate art. 90 Cod penal s-a suspendat condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 1 (unu) ani.

8.1 Instanța de apel audiind participanții la proces, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și probelor cercetate, prezentate instanței de apel, precum și probelor administrate de instanța de fond, cercetate suplimentar în ședința instanței de apel, **a constatat** cu certitudine faptul că, la 14 octombrie 2016, aproximativ la ora 14:50, deplasându-se la volanul automobilului de model „xxxxx”, cu n/î xxxxx m, în apropierea sat. Otac, r. Rezina, neținând cont de faptul că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului și în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, încălcând astfel prevederile pct. 45 alin. (1), (2) și pct. 49 al Regulamentului Circulației Rutiere, în rezultat la ce a comis tamponare cu un transport hipo-mobil care preselecta direcția de deplasare spre stânga, condus de către cet. Deleu Serghei în care se afla și cet. Duca Serafim. Ca urmare a accidentului în traficul rutier creat, Duca Serafim a primit conform raportului de expertiză medico-legală Nr. 264/D din 09.12.2016 vătămări corporale grave sub formă de fractură liniară a osului temporal stâng și a osului occipital, traumatism cranio-cerebral manifestat prin contuzie cerebrală, fractură pertrohanterică a femurului stâng.

Astfel, prin acțiunile sale imprudente, Voicicovschi Sergiu a comis o infracțiune prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod Penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond a dat o apreciere greșită probelor administrate, nejustificat a constatat precum că, căruțașul Deleu Serghei era în stare de ebrietate și că nu ar fi semnalizat cu brațul sau în alt mod intenția de a vira la stânga și că acesta se deplasa în totalitate pe acostament și vehiculul cu tracțiune animală nu constituia un obstacol pentru conducătorul automobilului, or, aceste circumstanțe se combat prin procesul verbal de cercetare la fața locului, fototabelului, schiței accidentului rutier cât și declarațiilor inculpatului Voicicovschi Sergiu care a declarat că, înaintea sa era căruța și a întretăiat banda de circulație, însă, el nici nu s-a gândit că aceasta poate vira la stânga.

A menționat instanța de apel că, instanța de judecată a pus la baza sentinței de achitare, în primul rând, declarațiile inculpatului, dar care au fost combătute prin probele acuzării, care au fost cercetate în ședința de judecată, inclusiv prin

declarațiile părții vătămate Duca Serafim; declarațiile martorului Deleu Serghei; raportul de expertiză medico-legală nr. 264/D din 09.12.2016; procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 14.10.2016 și recipisele din 18.11.2016 și 20.11.2016, prin care partea vătămată Duca Serafim a confirmat primirea sumei de 13.000 lei de la Voicicovschi Sergiu și martorul Deleu Serghei, a confirmat că a primit bani de la Voicicovschi Sergiu, procurându-și alt cal.

Instanța de judecată nu a dat o apreciere justă și altor probe materiale cercetate în instanță, care de asemenea dovedesc vinovăția inculpatului, cum ar fi:

**Declarațiile inculpatul Voicicovschi Sergiu care nu a recunoscut vinovăția în săvârșire infracțiunii ce i se incriminează, comunicând că se deplasa din s. Solonceni r. Rezina spre Orhei și mai avea un pasager cu el care se deplasa spre Chișinău. Se deplasa pe segmentul Cuizăuca Otac și a observat o căruță care se deplasa pe acostament spre direcția Chișinău. Se mai deplasau câteva mașini înaintea lui. Ei au depășit căruța. Înaintea sa era căruța și a întretăiat banda de circulație, nici nu s-a gândit că căruța poate vira la stânga. Calul a trecut de mașina sa și el a frânat și a lovit între cal și căruță cu mașina. Avea viteza de 60 - 70 km/h, era ziua. A văzut doi oameni cu căruța. Nu a avut nici un pericol și văzând că ei au manevrat, el a frânat îndată. Nu a putut să ocolească într-o parte sau alta. După ce s-a produs accidentul rutier, a sunat la poliție și din altă mașină în care erau martori, au sunat la salvare. Când a frânat, la el pe mașină pe capot a căzut domnul Duca. El nu a încercat să frâneze brusc ca Duca să nu cadă de pe capotă. A oprit și Duca apoi a căzut jos și a luat scurta și i-a pus lui Duca jos, sub dânsul. Erau mai multe mașini în față ce se deplasau din sens opus. Era și un autobuz. Să nu fi lovit el în căruță, atunci putea fi posibil să-i fi lovit alții pe ei. Ei se deplasau înainte și brusc au virat la stânga. Atunci s-a produs lovitura. Mașina a fost lovită în față, din partea dreaptă mai mult. Calul cu picioarele din urmă a lovit în bară, la parbrizul din față. Deține permis de la 18 ani, din 2006. Este indicator în vârful dealului că este o curbă. Din vârful dealului până la locul loviturii au fost vre-o 300m. Este indicator că este drum prioritar intersecție cu drum secundar. Lățimea de la bara de protecție până la bandă este de vre-o 2,7m aproximativ. Căruța se deplasa total pe acostament. Banda de circulație era liberă. Mașina sa era lângă axa drumului, pe alături de mașină s-au deplasat alte mijloace de transport;*

**Declarațiile părții vătămate Duca Serafim care a relatat instanței că, la data de 14.10.2016, se deplasa cu căruța împreună cu Deleu pe traseu spre xxxxx a spre xxxxx. Era în jurul orei 1600, afară era ziua. Au ajuns la Otac, în deal la un drum care face spre stânga, urma să facă manevra la stânga. El era pe bancheta căruțașului cu fața spre cal, în partea stângă a căruțașului și în acel moment au fost loviți de un autovehicul care a ieșit la depășire și se deplasa spre Orhei, mai mult nu ține minte nimic. A fost lovit în piciorul stâng. Căruța îi aparține lui Deleu care îl mai ajută uneori la cele necesare. A stat în spital mai mult timp, a fost operat și i s-a pus placă la picior. Nu a observat alte mijloace de transport pe drum. Distanța unde urma să facă cotitura și până când urma alt vehicule să vadă în față unde erau ei, este de aproximativ 150 m. Nu a observat ca căruțașul să se uite într-o parte sau în alta sau să facă careva semn din mână înainte de a face manevra de virare la stânga. Pe traseu sunt două benzi de circulație dar precis nu știe câte. Nu ține minte cum era situată căruța pe traseu în momentul lovirii. Nu a observat ca căruțașul Deleu să fie în stare de ebrietate. Căruța se deplasa pe traseu. Nu are bonurile pentru cheltuielile*

de tratament suportate, nu are la moment acțiune civilă; **Declarațiile martorului Deleu Serghei* care a relatat instanței de judecată că, la 14.10.2016 pe la ora 1600, împreună cu Duca Serafim se deplasau cu căruța spre s. xxxxx după lapte. El stătea pe partea dreaptă iar Duca, pe partea stângă în căruța. S-au deplasat pe traseul R-20 care duce spre Orhei. Până a intra în sat, au mers pe traseu pe acostament pe partea dreaptă. Când a vrut să facă manevra la stânga, el s-a uitat la dreapta și a stânga și a virat la stânga ca să intre în sat dar nu a reușit fiindcă au fost loviți. A mers până la drumul unde urma să cotească, s-a uitat la stânga și la dreapta și nu era nici o mașină și a cotit la stânga. Atunci a simțit lovitură. Nu ține minte în ce poziție era căruța în momentul loviturii. Nu a auzit nici un zgomot - șuierat de roți sau claxon. Înainte de a porni, a servit trei pahare cu vin roșu la Duca Serafim, împreună cu el. Anterior mai ieșise cu căruța pe traseu, a fost la moară. Cunoaște că când te deplasezi spre Orhei, te deplasezi pe partea dreaptă iar înapoi pe partea stângă. A început virarea la stânga și a simțit o lovitură, atunci el și Duca au căzut din căruța, erau pe traseu ambii. De ei s-a apropiat Voicicovschi și a întrebat ce-i cu ei. L-a dat într-o parte lângă pod pe Duca până a venit salvarea. După lovitură, căruța se afla pe partea stângă, spre sat, și autovehiculul era după căruța. Drumul are două benzi de circulație, pe dreapta și stânga. Lovitura a fost în roata din stânga din urmă a căruței. Nu cunoaște cum trebuia să procedeze dacă venea mașină din față. Virarea a făcut-o de pe acostament în direct cu drumul spre stânga. De la s. Cuizăuca și până la cotitura spre s. Otac sânt indicatoare rutiere. Nu cunoaște ce indicatoare sunt. Când a virat la stânga nu a arătat careva gest din mână. Căruța este a sa. A fost deteriorată din partea stângă. Roata din urmă era îndoiată. După ce a fost tamponarea, el și-a pierdut cunoștința. Mașina era în urma căruței. Nu ține minte cum era mașina. Nu ține minte cine a luat calul de la fața locului dar a văzut că calul era rănit la picioarele din urmă și era julită pielea. Nu știe ce s-a întâmplat cu calul, a aflat apoi că i-au fost fracturate picioarele din urmă. Dl Voicicovschi i-a dat bani și el și-a procurat alt cal;

**Declarațiile martorului Ceban Pavel* care fiind audiat în instanța de fond a comunicat că, în ziua respectivă de 14 octombrie pleca la Chișinău, la ziua orașului, se deplasa pe traseu, lângă satul Otac s-a produs accidentul. Voicicovschi mergea cu o mașină roșie în față, el era la 50 de metri în spate. În timpul acesta, în partea dreaptă a drumului, în afara drumului, era carosabil, dar căruța era în afara liniei, era un cal cu doi căruțași și la un moment dar brusc au cotit în partea stângă ca să intre în sat, în momentul acela s-a produs accidentul. Crede că nimeni nu ar fi reacționat. Nu a arătat vre-un semnal că vrea să cotească. El era cu soția, conducea un Mitsubishi Outlander când a observat accidentul în fața sa. A ieșit din mașină, a acordat primul ajutor la căruțași, erau doi, cel tânăr nu a pățit nimic, l-a pus jos, i-a pus ceva sub cap, peste 5 minute a venit poliția, peste 7 -10 minute a venit și salvarea. Căruța nu stătea pe drum, era în partea dreaptă, mergea pe acostament. Drumul avea două benzi de circulație, una într-o direcție, iar alta în altă direcție. Acolo a văzut semnul cotitură bruscă, alte semne nu își amintește. Acolo este o intrare în sat, este parapet pe acostament din câte își amintește. Căruța era maxim pe dreapta, nu era pe drumul pe care circulau toate mașinile, era necesar de făcut o mică manevră dar nu ieșea din bandă. Căruța nu a fost lovită cât mergea, din spate, ea a fost lovită într-o parte deoarece a cotit brusc. Măsurările s-au făcut, personal nu a participat la măsurări. Nu poate spune dacă căruța se deplasa cu viteză sporită.

Totul s-a produs brusc, nu era posibil de evitat impactul, accidentul a avut loc pe banda lor, lovitura a fost în cal și în prima roată de căruță. Ca să evite impactul el ar fi oprit, dar nu era posibil de evitat. Se deplasa cu viteza de 60-70 km/h, acolo cotituri sunt bruște. Căruța se deplasa în față tot în aceeași direcție;

**Concluziile raportului de expertiză medico-legală nr.264/D din 09.12.2016* potrivit cărora la Duca Serafim Dionis s-au depistat vătămări corporale grave sub formă de fractură liniară a osului temporal stâng și a osului occipital, traumatism cranio-cerebral manifestat prin contuzie cerebrală, fractură pertrihanterică a femurului stâng;

**Procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 14.10.2016*, cu planșe fotografice și schița accidentului rutier (f.d. 7-10, vol. I).

În urma cercetării probelor instanța de apel a conchis că:

- inculpatul Voicicovschi Sergiu nu a ținut cont de prevederile pct.45 alin.(1), (2) și pct.49 din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, potrivit căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama permanent de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și d) situația rutieră”, „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și “în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea”, în rezultat la ce, a comis tamponare cu un transport hipo-mobil care preselecta direcția de deplasare spre stânga, condus de către cet.Deleu Serghei, în care se afla și cet.Duca Serafim;

- potrivit pct.10 subpct.1) lit.b al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din data de 13.05.2009, „*persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum*”, astfel, instanța reține că, Voicicovschi Sergiu a dat dovadă de neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine;

- vinovăția inculpatului Voicicovschi Sergiu, este probată pe deplin, or, potrivit declarațiilor părții vătămate Duca Serafim care a indicat că, a început manevra spre stânga asigurându-se că din față nu vine nici un mijloc de transport, ceea ce și urma să se încredințeze la virare spre stânga că nu are obstacol în față, însă nu din spate, precum și coraborate cu declarațiile martorului Deleu Serghei care a indicat că, el s-a asigurat și din față și spate nu venea nici un mijloc de transport și a început a preselecta direcția de mers spre stânga. Astfel se demonstrează că căruța deja se afla nu numai pe acostament, dar și pe traseu (f.d.121), fiind date citirii potrivit art. 371 Cod de procedură penală, pe motiv că ultimul potrivit informației prezentate de acuzare, a decedat, aceste declarații fiind puse la baza vinovăției inculpatului în săvârșirea accidentului produs la 14.10.2016, care au declarat că “... Când a vrut să facă manevra la stânga, el s-a uitat la dreapta și a stânga și a virat la stânga ca să intre în sat dar nu a reușit fiindcă au fost loviți. A mers până la drumul unde urma să cotească, s-a uitat la stânga și la dreapta și nu era nici o mașină și a cotit la stânga. Atunci a simțit lovitura. Nu ține minte în ce poziție era căruța în

momentul loviturii.". La fel și martorul Ceban Pavel a indicat că " accidentul a avut loc pe banda lor, lovitura a fost în cal și în prima roată de căruță...";

- vinovăția inculpatului Voicicovschi Sergiu se mai confirmă și prin alte probe cu ar fi procesul verbal de cercetare a locului din 14.10.2016 (f.d.7-10), unde a avut loc accidentul rutier la mijlocul carosabilului și anume se demonstrează prin schița accidentului rutier și este vizibil faptul că căruța deja nu se afla pe acostament și drumul având lățimea de 6,87 m. are deplasare în două sensuri, locul accidentului se află în secțiunea indicatorului rutier 1.7.3 intersecție cu drum fără prioritate, iar starea carosabilului era uscată și timp senin, prin urmare, inculpatul Voicicovschi Sergiu fiind de acord cu schița accidentului rutier formulat, iar dânsul a confirmat că, se deplasa pe segmentul Cuizăuca Otac și a observat o căruță care se deplasa pe acostament pe direcția Chișinău. Se mai deplasau câteva mașini înaintea lui. Ei au depășit căruța. Înaintea sa era căruța și a întretăiat banda de circulație, însă, nici nu s-a gândit că căruța poate virala stânga. Calul a trecut de mașina sa și el a frânat și a lovit între cal și căruță cu mașina. Avea viteza de 60 - 70 km/h, era ziua. A văzut doi oameni cu căruța. Nu a avut nici un pericol și văzând că ei au manevrat, el a frânat îndată. Nu a putut să ocolească într-o parte sau alta.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că declarațiile inculpatului, părții vătămate și a martorilor sunt veridice, consecutive pe tot parcursul procesului penal, atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de judecată, care coroborează cu probele scrise nominalizate mai sus, și dovedesc cu certitudine vinovăția lui Voicicovschi Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpatului că, a observat o căruță care se deplasa pe acostament pe direcția Chișinău. Se mai deplasau câteva mașini înainte, care au depășit căruța. Înaintea sa căruța a întretăiat banda de circulație, nici nu s-a gândit că căruța poate vira la stânga.

De asemenea a considerat instanța de apel că prima instanță eronat a pronunțat o sentință de achitare indicând în partea descriptivă că, fapta comisă de Voicicovschi Sergiu nu constituie elementele infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, or, analizând conținutul declarațiilor părții vătămate, martorilor în timpul urmăririi penale, cercetării judecătorești în instanța de fond cât și în instanța de apel, s-a ajuns la concluzia că acestea sunt pertinente, concludente, dar și credibile, fiind confirmate și prin probele materiale aflate la prezenta cauză.

Astfel, instanța de fond neîntemeiat a reținut că, inculpatul Voicicovschi Sergiu nu poate fi tras la răspundere penală în baza acuzațiilor aduse prin rechizitoriu invocând că, Voicicovschi Sergiu nu avea obligația de a considera căruța condusă de Deleu Serghei ca fiind un obstacol care, eventual l-ar fi pus în fața obligației prevăzute de pct.45 din Regulament potrivit căruia în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, or, anume inculpatul a declarat că, înaintea lui era căruța, a întretăiat banda de circulație, însă el nici nu s-a gândit că aceasta poate vira la stânga, prin urmare ultimul, și-a dat seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, însă, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.

Având în vedere caracterul scopului corecțional și de reeducare al condamnărilor, al restabilirii echității sociale, în rezultatul aplicării pedepsei,

reieșind din limitele pedepsei prevăzute de sancțiunea art.264 alin. (3) Cod penal, instanța de apel a considerat echitabil stabilirea față de inculpatul Voicicovschi Sergiu a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Totodată, instanța de apel ținând cont de faptul că, inculpatul Voicicovschi Sergiu nu are antecedente penale, la locul de muncă se caracterizează pozitiv, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune gravă, nu a recunoscut vinovăția, ar fi legal și rațional de a suspenda executarea pedepsei cu închisoarea și acordarea posibilității acestuia, ca în termenul de probațiune, prin comportare exemplară și muncă cinstită, să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat, ceea ce va oferi o mai bună protecție intereselor societății decât izolarea acestuia de societate.

Din aceste considerente instanța de apel, potrivit prevederilor art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) Cod penal, a dispus suspendarea executării pedepsei cu închisoarea, pe o perioadă de probațiune de 1 (un) an, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a inculpatului Voicicovschi Sergiu, cu condiția că aceasta în termenul de probațiune nu va săvârși alte infracțiuni și prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea acordată.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Victor Panțiru în numele inculpatului, prin care, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței prin care inculpatul Voicicovschi Sergiu a fost achitat pe motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor infracțiunii încriminate.

În motivarea recursului depus, invocă următoarele argumente:

- în cazul accidentelor rutiere, pentru a se dispune condamnarea inculpatului este imperativ a se constata că acesta a încălcat o obligație legală prevăzută de normele privind circulația rutieră (Hotărârea Nr. 357 din 13-05-2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere). De altfel acesta este și motivul pentru care întotdeauna accidentele rutiere sunt încadrate juridic în prevederile art. 264 Cod penal privind încălcarea regulilor de securitate a circulației ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale;

- construcția juridică a componenței de infracțiune prevăzute la art. 264 alin. (3) Cod penal, sub aspectul laturii obiective, are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport; 2) urmările prejudiciabile care se exprimă în a) vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății; b) vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății sau decesul unei persoane; c) decesul a două sau mai multe persoane; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile; 4) mijlocul de săvârșirea infracțiunii - mijlocul de transport, iar sub aspectul laturii subiective, vinovăția se manifestă sub formă imprudență față de urmările prejudiciabile (neglijență sau încredere exagerată), punct de vedere doctrinar, neglijența este acea formă a vinovăției făptuitorului, care nu a prevăzut rezultatul faptei sale, deși trebuia (criteriu obiectiv, prin raportare la un bonus pater familias care cunoaște regulile de conviețuire socială) și putea să-l prevadă (criteriu subiectiv, prin raportare la împrejurările concrete în care a fost comisă fapta, educația, experiența profesională a făptuitorului);

- cu trimitere la pct.40 din Decizia contestată, rezultă că instanța de apel a constatat că fapta săvârșită de Voicicovschi Sergiu s-a manifestat sub formă de imprudență față de urmările prejudiciabile, ultimul, și-a dat seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, însă nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă. Prin urmare, instanța a reținut că fapta comisă de către Voicicovschi Sergiu sub aspectul laturii subiective s-a manifestat sub formă de neglijență - nu a prevăzut rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să-l prevadă;

- în jurisprudență în această materie s-a arătat că obligația de prevedere constituie esența criteriului obiectiv de evaluare a existenței neglijenței și presupune existența unei obligații cutumiare sau reglementate normativ de diligentă și prudență care îi incumbă inculpatului în vederea evitării producerii unor stări de pericol sau vătămări ale valorilor juridice protejate. Pe de altă parte, posibilitatea de a prevedea constituie esența criteriului subiectiv de evaluare a existenței neglijenței și se evaluează în concret atât prin raportare la ansamblul împrejurărilor de fapt și la condițiile de acțiune cât și cu referire la calitățile și particularitățile inculpatului iar nu prin raportare la un standard abstract al omului dotat cu cele mai bune calități motrice sau intelectuale. Neprevederea rezultatului apare, deci, ca o greșală, ca o nejustificată lipsă de previzibilitate. Rezultatul era previzibil și orice om normal și atent ar fi trebuit să-l prevadă, astfel încât, făptuitorul dacă ar fi circulat cu atenția cuvenită, cu grija necesară, dacă ar fi făcut tot ce trebuia pentru a cunoaște exact urmările posibile ale acțiunii sau inacțiunii sale, în circumstanțele în care o efectua, atunci ar fi putut prevedea că acel rezultat se va produce. Așadar se va putea reține existența neglijenței în ipoteza în care inculpatul putea în concret să prevadă rezultatul socialmente periculos și va lipsi în cazurile în care producerea rezultatului nu era previzibil sau deși previzibil, era inevitabil;

- examinând în concret prevederile legale privind circulația rutieră considerate încălcate de către instanța de apel, se constată că în considerentele deciziei atacate sunt indicate dispozițiile pct. 45 alin. (1), (2) și pct. 49 din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, potrivit căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama permanent de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și d) situația rutieră”, „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și “în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea”

- în pct. 45 din Decizie, instanța de apel mai reține că potrivit pct. 10 subpct. 1) lit. b al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din data de 13.05.2009, „persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum”, astfel, instanța reține că, Voicicovschi Sergiu a dat dovadă de neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine (deși în pct. 40 din Decizie a reținut neglijența și nu încrederea exagerată);

- cu privire la dispozițiile pct. 45 alin. (1), (2) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 menționează că existența caracterului preventiv al conduitei inculpatului, constând în adaptarea la situația rutieră în funcție de condițiile de drum, astfel încât să poată efectua orice manevră în condiții de siguranță, nu trebuie analizată după eveniment, ceea ce ar însemna că odată produs un accident conducătorul auto nu și-a îndeplinit niciodată aceste obligații (și ar fi întotdeauna vinovat, cel puțin parțial), ci prin raportare la condițiile anterioare producerii accidentului, care în speță, nu impuneau reducerea vitezei sub limita legală, nici obiectiv (în lipsa unui indicator care să impună reducerea vitezei pe segmentul de drum respectiv și nici să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea) și nici subiectiv (în partea din față nu circulau alte vehicule), or, potrivit declarațiilor inculpatului, declarațiilor martorului Ceban Pavel, procesului-verbal de cercetare la fața locului și schiței accidentului rutier, rezultă că conducătorul mijlocului de transport cu tracțiune animală se deplasa exclusiv pe acostament, care avea o lățime de 3 metri potrivit măsurărilor reflectate în schița accidentului rutier, respectiv nu reprezenta un obstacol în sensul prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, care ar fi generat obligația de a reduce viteza până la posibilitatea opririi fără a provoca o coliziune. Cu atât mai mult, recurentul nici nu circula cu viteză sporită pentru a fi pus în situația de a o reduce, iar instanța de apel nu a ținut cont de faptul că organul de urmărire penală din circumstanțe necunoscute, a respins cererea apărării privind dispunerea unei expertize auto-tehnice, care ar fi răspuns la mai multe întrebări privind circumstanțele producerii accidentului rutier, inclusiv stabilirea vitezei de circulație, în ceea ce privește obligația de prudență instituită de pct. 49 din Regulamentul Circulației Rutiere - în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, aceasta trebuie supusă interpretării sistematice și logice, prin raportare la celelalte dispoziții referitoare la obligațiile participanților la trafic, la interdicțiile prevăzute expres de legiuitor, referindu-ne în speță la obligațiile instituite de legiuitor în sarcina tuturor participanților la trafic - conducători sau pietoni;

- aceste obligații sunt circumscrise prevederii pct. 3 și 4 din Regulamentul Circulației Rutiere - Participanții la trafic sânt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sânt provocate de circumstanțe iminente. Orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia;

- la fel, prevederii pct. 14 din Regulamentul Circulației Rutiere - Conducătorului de vehicul îi este interzis: a) să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea

de conducere, însă din materialele dosarului rezultă contrariul, conducătorul mijlocului de transport cu tracțiune animală a fost în stare de ebrietate;

- după cum a arătat și prima instanță pericolul a fost generat de faptul că conducătorul vehiculului cu tracțiune animală, până la momentul efectuării manevrei de virare la stânga, s-a deplasat doar pe acostament, pe partea dreaptă, iar în momentul când a efectuat brusc manevra de virare la stânga, nu a semnalizat nici într-un mod intenția de a efectua această manevră. Respectiv, recurentul nu a avut cum să prevadă faptul că conducătorul căruței va intra pe carosabil și va efectua și manevra de virare la stânga, în consecință neavând suficient timp pentru a reacționa la situația în care a fost pus;

- în opinia instanța de apel care a judecat prima data apelul, cât și părții apărării, conducătorul vehiculului cu tracțiune animală ar fi trebuit să conștientizeze posibilitățile aproape inexistente de a efectua manevra de virare la stânga în condiții de siguranță fără a semnaliza din timp intenția sa, ce în consecință reprezintă și cauza exclusivă a accidentului rutier. Prin urmare, nu i se poate reproșa inculpatului că nu a conștientizat că conducătorul mijlocului de transport cu tracțiune animală poate efectua manevra de virare la stânga fără să semnalizeze, deoarece aceste împrejurări se produc într-o fracțiune de secundă, neputându-i-se imputa unui om diligent că nu a luat în calcul în acest interval de timp toate variabilele care ar putea interveni în lanțul causal. Cu atât mai mult că, potrivit pct.4 din Regulamentul Circulației Rutiere - orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia. Respectiv, conducătorul mijlocului de transport cu tracțiune animală era obligat să respecte în egală măsură prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, iar recurentul era în drept să conteze pe acest fapt;

- revenind la prevederile pct. 45 din Regulamentului Circulației Rutiere, constatăm că acesta instituie o obligație generală care nu poate conduce prin ea însăși la stabilirea răspunderii penale, deoarece în caz contrar s-ar ajunge ca răspunderea penală să fie obiectivă. Practic, indiferent de situație, s-ar putea invoca că dacă inculpatul ar fi procedat diferit accidentul nu s-ar fi produs. După cum s-a arătat mai sus, respectarea acestei obligații trebuie examinată raportat la elementele de fapt pe care inculpatul le cunoștea la momentul comiterii faptei. Or, în condițiile în care inculpatul a circulat cu viteză legală nu i se poate reproșa că nu a redus viteza mai mult decât impunea legea, neexistând vreo împrejurare care să îl oblige să procedeze în acest sens;

- nu s-a putut stabili dincolo de orice îndoială rezonabilă că, la viteza pe care o avea autoturismul recurentului, acesta ar fi putut preveni accidentul, or, la materialele cauzei penale nu există un raport de expertiză care ar face lumină sub acest aspect, deși partea apărării încă la etapa urmăririi penale a solicitat să fie dispusă efectuarea unei expertize auto-tehnice, însă cererea a fost respinsă.

Este evident că legiuitorul nu încurajează indiferența sau lipsa de solidaritate în trafic, din contra, având în vedere importanța integrității corporale și a vieții, fiecare participant la trafic este obligat să contribuie la ocrotirea acestora în cazul ivirii unei stări de pericol, dacă poate adopta măsuri la îndemână și starea de pericol îi este previzibilă nu este relevant. Cu toate acestea, recurentul a văzut că mijlocul de transport cu tracțiune animală se deplasează exclusiv pe acostament și a considerat (în mod just) că acesta nu are intenția de a intra pe carosabil, însă în mod

intempestiv, căruțașul a virat brusc la stânga fără a semnaliza din timp intenția sa de manevră, astfel recurentul nemaivând timp să frâneze (practic, dacă conducătorul mijlocului de transport cu tracțiune animală s-ar fi apropiat din timp cât mai aproape de axa drumului și ar fi semnalizat cu brațul, accidentul nu s-ar fi produs).

10. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție cochide că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen la 26.09.2022.

Conform prevederilor Legii nr. 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin. (3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Potrivit prevederilor art. 433 alin. (1) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, în vigoare la data judecării cauzei în instanța de apel, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Completul de judecată menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și

motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Completul de judecată, verificând și analizând per ansamblu decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (hotărârea Boldea versus România), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Completul de judecată constată că instanța de apel la examinarea apelului declarat nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală în legătură cu ce în baza temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, urmează a fi casat decizia recurată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, *judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți.*

Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată incontestabil prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

În speță, prin sentința instanței de fond, Voicicovschi Sergiu, a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, pe motivul lipsei în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate

Ulterior, instanța de apel prin admiterea apelului procurorului, a dispus recunoașterea vinovăției și condamnarea lui Voicicovschi Sergiu în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Este notabil faptul că, dispunând condamnarea inculpatului, după o sentință de achitare, referitor la declarațiile inculpatului, care este anunțat în căutare (f.d.178, V.1), a părții vătămate Duca Serafim și a martorului Deleu Serghei, ultimii fiind decedați (f.d.35,38, V.2), instanța de apel, potrivit procesului verbal al ședinței de

judecată, s-a conformat prevederilor art. 368 și 371 Cod de procedură penală, dând citire declarațiilor persoanelor menționate supra (f.d.48-52,V.2).

La fel, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată a instanței de apel (f.d.51-52, V.2) și a părții descriptive a deciziei contestate, instanța de apel a verificat și declarațiile martorului Ceban Pavel date în cadrul ședinței instanței de fond și care au fost puse la baza sentinței de achitare în privința inculpatului Voicicovschi Sergiu, însă instanța de apel pronunțând o sentință de condamnare, a pus aceleași declarații deja la baza deciziei de condamnare, care de altfel, au servit temei pentru achitarea ultimului.

Mai mult ca atât, procurorul cât și partea apărării în dezbateri, fac trimitere la declarațiile martorului Ceban Pavel, iar potrivit deciziei la pct. 46 și 23, se menționează că vinovăția inculpatului se confirmă și prin declarațiile martorului Ceban Pavel.

Or potrivit art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Completul de judecată menționează că, în cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în primă instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus urmează să fie audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță (*Ekbatani împotriva Suediei, hotărârea din 26 mai 1988, pct.32*).

De asemenea având în vedere dispozițiile art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel. Instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță. Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți (*hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, și Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63*). Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului (*hotărârea CEDO Spînu împotriva României din 29 aprilie 2008, §60*).

Astfel, instanța de apel, rejudecând cauza și stabilind vinovăția inculpatului Voicicovschi Sergiu după o sentință de achitare, fără audierea propriu-zisă a martorului Ceban Pavel, la care face referire în decizia sa, a pronunțat o hotărâre de condamnare, soluție care conține o eroare de drept, deoarece o motivare a unei atare soluții trebuie să rezulte și dintr-o administrare legală a probelor, în special atunci când se pronunță o nouă hotărâre, după regulile pentru judecarea în primă instanță.

În atare situație, Completul de judecată consideră că decizia instanței de apel contravine prevederilor art. 414 ,415, 417, 419 Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Cu atât mai mult, instanța de

apel, rejudecând cauza și pronunțând o hotărâre de condamnare după o sentință de achitare, urma să verifice probele care au fost puse de instanța de fond la baza sentinței de achitare și să le respingă motivat.

Față de cele ce preced, reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de apărare, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei și dispunerii rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Admite recursul declarat de către avocatul Victor Panțîru în numele inculpatului Voicovschi Sergiu Petru, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022 în cauza penală privindu-l pe **Voicovschi Sergiu Petru** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecători

Boris Talpă

Ghenadie Eremciuc